

Sant Crist del Calvari

Angelita Escolí Nos

Quan els nostres avantpassats pensaren fundar el poble a l'actual indret, pense que van encertar, perquè van tenir en compte molts elements i circumstàncies que aleshores eren fonamentals per al bon funcionament d'aquella societat: tenien la muntanyeta que com a lloc elevat els permetia defensar-se dels enemics, vigilar des de l'altura el pas del riu i del corredor interior per on transcorria la Via Augusta, construïda pels romans i que unia Roma amb Cadis. Disposaven de camps de cultiu i pastura per als ramats (en un moment determinat les Coves va aplegar a tenir al voltant de 8000 caps) i el que és més important, hi havia dues fonts d'abundants dolls de bona aigua: la font de Company i la font de la Vila.

Així va ser que al llarg de molts anys l'aigua que s'utilitzava procedia d'aquestes fonts que mai es van assecar i van cobrir les necessitats tant en èpoques plujoses com de gran sequera.

Nosaltres sempre hem estat orgullosos de disposar d'aigua i es contenen anècdotes al respecte. Una feia referència a que quan les camarades de plegadores de garrofes gaspatxeres i covarxines es trobaven en finques veïnes de la partida de Baix, s'escribassaven. Les joves d'Alcalà deien: "Hala, que no tenen campanar!" Tots sabem la meravella que tenen a Alcalà i l'orgull que senten, mentre que nosaltres sols tenim una torre campanar que resta incompleta. La rèplica no es feia esperar: "Què diuen? Si trauen l'aigua en esquelles!" La qual cosa venia a compte perquè el pous gaspatxers, a l'estiu, s'eixugaven. Alcalà era un poble curt d'aigua. Així que cadascu es defenia com podia.

Pel que fa al trasllat de l'aigua, anaven a dur-la amb cànTERS al cap o al costat i el que disposava de carret de mà, en un viatge en transportava el doble. Tasca força feixuga, perquè cal tenir en compte que les fonts estan a la part més baixa i calia muntar-la a la part alta del poble, a més a més, al pis més amunter, a les golfes, on tenien la cuina moltes cases.

Anar a la font per aigua al capvespre, també tenia per a les xiques la seua part agradable, perquè donava lloc al costum que tenien les joves de sortir arreglades a per aigua amb el cànter, sabedores de que al cantonet, prop de sa casa, o per on deuria passar, esperava el xicot que la rondava per a veure's i fer la xarradeta.

Així estàvem quan l'any 1953, la corporació municipal presidida per En Juan Albert, va decidir canalitzar l'aigua de la font de la Vila a un dipòsit junt a casa Juan Ferrando, on un motor s'encarregava d'eleva-la

al dipòsit de l'església Vella. D'allí anava a sis fonts públiques situades als carrers Desemparats, Forn Vell, Màrtirs, Arraval de València, Plaça del Mercat i Plaça d'Espanya. Aquesta millora representava un gran alleugeriment a la feina domèstica de la dona.

El dia de la inauguració de les fonts va vindre, com a màxim representant de l'autoritat, el general de l'exèrcit Abriat. Plovia molt. Aleshores el van resguardar amb un paraigües i Abriat va tenir un gest molt castrense, amablement el va refusar dient que si els altres es mullaven, ell també. Així que tots els assistents van recórrer les sis fonts baix la pluja i un mar de paraigües, xafant fang, degut a l'alçament dels carrers, mentre que el rector En Manuel Juan Nebot impartia la benedicció a cadascuna i es tallaven les cintes.

D'aquestes fonts, dues d'elles es van ornar amb capelletes de carrer, perquè les veïnes estaven tan contentes de que els posaren l'aigua, que les van costejar entre totes. Una d'elles és la capelleta del Crist del Calvari, motiu d'aquest estudi.

SEMBLANÇA D'AQUESTA ADVOCACIÓ

Les primeres imatges de Crist aparegueren a les